

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 259/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen aseviennistä Israeliin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kimmo Kiljusen /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 259/2024 vp:

Miten Suomen hallitus valvoo sitä, että Patrian ja sen 50-prosenttisesti omistaman Nammon asevientä noudattaa kansainvälistä oikeutta, EU:n yhteistä kantaa aseviennistä, ATT-asekauppasopimusta ja YK:n ihmisoikeusneuvoston päätöslauselmaa A/HRC/55/L.30 ja

miten Suomen hallitus valvoo sitä, että Patrian ja sen 50-prosenttisesti omistaman Nammon asevientä noudattaa kansainvälisen oikeuden mukaista velvollisuutta toimia kansanmurhan ehkäisemiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi toimii puolustustarvikkeiden viennissä kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten sekä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Keskeisessä asemassa ovat laki puolustustarvikkeiden viennistä (282/2012) ja valtioneuvoston asetus puolustustarvikkeiden vientiä koskevan lupaharkinnan yleisistä edellytyksistä (70/2020).

Lähtökohtana on, että lupa myönnetään, jos se on Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan mukaista eikä vaaranna Suomen turvallisuutta. Lupa-asioita valmistelee puolustusministeriön asettama poikkihallinnollinen maastavientiasioiden työryhmä, jossa ulko- ja turvallisuuspoliittisesta arviosta vastaa ulkoministeriö.

Lupaharkinta perustuu tarkkaan tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan. Lupaharkinnassa otetaan huomioon EU:n vuonna 2008 hyväksytty yhteinen kanta sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvonnasta (2008/944/YUTP) sekä 24.12.2014 voimaan tullut asekauppasopimus (Arms Trade Treaty, ATT). Mahdolliset YK:n turvallisuusneuvoston tai Euroopan unionin asettamat asevientikiellot ja muut pakotteet asettavat ehdottoman esteen viennille.

Euroopan unionin neuvoston yhteisen kannan mukaisesti lupia myönnettäessä arvioidaan sekä määräraaman sisäistä tilannetta ja sen kansallista turvallisuutta, että alueellista rauhaa, turvallisuutta

ja vakautta. Lupaa myönnettäessä arvioidaan määrämään sitoutumista kansainvälisten sitoumusten ja kansainvälisen oikeuden noudattamiseen sekä otetaan huomioon kohdemaan ihmisoikeustilanne. Arvio tehdään myös mahdollisesta epätoivotusta jälleenvientiriskistä.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen arvio tehdään ulkoministeriön vientivalvontatyöryhmässä, ja tarkastelussa hyödynnetään myös Suomen edustustoverkoston. Valtioneuvoston kokonaisharkinnassa huomioidaan taloudelliset ja huoltovarmuuteen liittyvät tekijät, mutta ne eivät saa vaikuttaa EU:n yhteisen kannan perusteiden soveltamiseen. EU-maat konsultoivat toisiaan aktiivisesti ja ottavat huomioon toistensa päätökset.

Luvan myöntämistä harkittaessa on välttämätöntä tietää, missä maassa ja kenen toimesta vietävä, siirrettävä, kauttakuljetettava tai välitettävä puolustustarvike on tarkoitettu lopullisesti käytettäväksi. Jos lupahakemuksen kohteena oleva tavara on tarkoitettu käytettäväksi vain toisen tuotteen komponenttina, se, jonka oman tuotteen valmistuksessa tavaraa käytetään, katsotaan loppukäyttäjäksi. Tällöin komponentin jälleenvienti osana muuta järjestelmää tapahtuu kolmannen maan vientivalvonnan alaisuudessa.

Patria-konsernin osalta valtion omistajaohjauksesta vastaa Valtioneuvoston kanslia. Suomen valtiolla ei ole omistajaohjausroolia Nammoon. Nammo Lapua Oy sekä Patria ovat Puolustusvoimien strategisia kumppaneita. Strategisen kumppanuuden ohjausta ja seurantaa toteutetaan puolustushallinnon ja yritysten yhteisissä kumppanusryhmissä. Kumppanuussuhde ei koske puolustustarvikkeiden vientiin liittyviä kysymyksiä.

Patria-konsernille ei ole vuoden 2020 jälkeen myönnetty vientilupia Israeliin. Vuosien 2015-2020 aikana Patrialle Israeliin myönnetyt yhdeksän vientilupaa koskivat enimmäkseen mahdollisen alihankintatyön tilaamista israelilaiselta yritykseltä tai tuotteiden palautusta eivätkä näin ollen olleet kaupallista pysyvää vientiä Israeliin. Nammo Lapua Oy:lle ei ole myönnetty vientilupia Israeliin.

Helsingissä 5.7.2024

Puolustusministeri Antti Häkkänen

VN/18922/2024-PLM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: